

לורנס פישר

ניוזלטר מספר 25

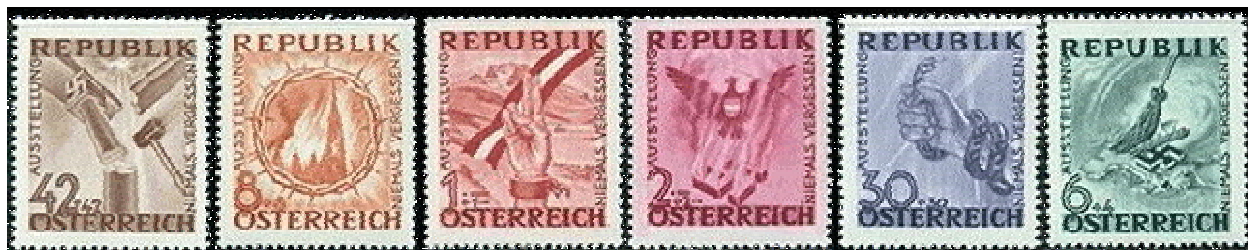
שלום לכם, מקווה שנהניתם במנוחת ראש השנה. מה חדש חוץ מהשנה העברית החדשה? ניוזלטר חדש.

עברנו תקופות קשות בהסטוריה הארוכה שלנו כאן בישראל ובגלות. כיבושים בידי פולשים שונים: רומאים, מוסלמים, צלבנים ואחרים. באירופה עברנו מעשי טבח ברוב המדינות, גם במזרח וגם במערב, בתקופות שונות: הצלבנית, האינוויזיציה, המוות השחור, פוגרומים ולאחרונה השואה.

עכשיו יש לנו מדינה משלנו והמילים "לעולם לא נשכח" ו"לא עוד" הן חלק בלתי נפרד מהנפש הישראלית והיהודית. כאן בישראל יש לנו שני ימי זיכרון בהם יש צפירות, הראשון עבור זכרון לשואה והשני, כעבור שבוע, לזכר חיילנו שנפלו. במילים אחרות יום הזיכרון הראשון הוא לזכור את האירוע הטרגי ביותר כאשר לא הייתה לנו מדינה משלנו והשני להזכיר לנו את העלות הנדרשת להחזיק במדינה משלנו.

זוועות אירופה במהלך שלטון הנאצים לא הורגשו רק על ידי יהודים, אלא על ידי כולם. אוסטריה הייתה אחת המדינות הראשונות, אם לא הראשונה, שנכבשה על ידי הנאצים. עם סיום המלחמה ושחרורה של אוסטריה מעול הנאציזם, שלטו בה בעלות הברית. בשנת 1946 חתמו בעלות הברית על הסכם שסיים את שליטתן במדינה. הפרלמנט האוסטרי היה חופשי אך, למרות זאת, החלטותיו יכולות היו להתבטל בהצבעה פה אחד של כל ארבעת בעלות הברית: צרפת, אנגליה, אמריקה וברית המועצות.

בשנת 1946 החליטה אוסטריה, שהחשיבה עצמה כקורבן הראשון של הנאצים, להציג תערוכה בשם "לעולם לא נשכח" המתארת את פשעי הנאציזם. שמונה בולים הוכנו, שישה מהם מוצגים להלן. הבולים שהונפקו הם חצי-דואריים (סמי-פוסטליים) ותוספת המחיר שעליהם נועדה למימון התערוכה.

שניים מהבולים, כפי שמוצג משמאל, צונזרו על ידי בעלות הברית מכיוון שהם נחשבו לפוגעניים ומראים דימויים מטרידים לטעמם. מכיוון שכך, נאסר על הדואר האוסטרי למכור אותם בסניפי הדואר לקהל הרחב למרות שכבר הודפסו. גליונות הבולים הוחרמו, אך איכשהו שרדו כמה בולים.

הבול השמאלי מציג ברק בצורת SS מכה במפה של אוסטריה והבול הימני מראה שלד עם מסכה בדמות היטלר, דימוי ל"הפנים של המוות". שתי התמונות קיצוניות בדימויים שלהן אך האם הן קיצוניות יותר מדמות היד המחזיקה את הנחש הנאצי או הבול שמראה מטאטא גורף את שרידי הנאציזם? הכל כמובן בעיני המתבונן. ההנחה היא שבעיצובי בולים אלו הייתה האשמה כלפי האוסטרים כמי שנכנעו לנאצים. יתכן ובעלות הברית לא רצו להכעיס את אותם אוסטרים שאכן קיבלו ברצון את המשטר הנאצי. האמריקאים נזקקו לאוסטרים לציידם מכיוון שהמלחמה הקרה הייתה באופק. האם זו הסיבה היחידה?

שני הבולים שמכירתם נאסרה הוחלפו בשניים אחרים עם עיצוב פחות פוגעני. את הברק בצורת האס אס החליפו בחרב תקועה במפת אוסטריה ואת השלד בצורת היטלר החליפו בידו של אסיר גוסס מאחורי גדר תיל. אני אישית לא חושב שעיצוב המראה יד של אסיר גוסס פחות פוגע, כי מבחינתי, באופן אישי, הוא מתאר את שעלול להתרחש כשהעולם שותק, ולכן אנו אומרים "לעולם לא עוד". אין אזכור לטבח היהודים.

הבולים עוצבו על ידי אלפרד צ'מיאלובסקי, שזכה בתחרות לעיצוב הבולים שילוו את התערוכה. יש לפרש את העיצובים על רקע הרעיון שלא לפגוע באוסטרים שהאמינו שהם קורבנות הנאציזם הראשונים ורגשותיהם הם מעל אחרים שנרדפו. הבולים מראים סמלים אנטי-פשיסטיים ונוצריים (זר קוצים, נחש מפתה וכו') ואין שום אזכור של האנטישמיות, אפילו עיצוב ידו של האסיר הגוסס הוא די רדוד וכללי.

עיצובים של לאופולד מצנבאואר נדחו. למשל, אחד מהעיצובים מראה, כפי שמוצג משמאל, שורת אנשים שחולפים על פני קברים ובחזית הטלאי הצהוב עם המילה Jude. אולי זהו עיצוב מתאים יותר ל"לא נשכח" אבל שוב, זו נקודת המבט שלי.

באופן מעניין, במהלך שנות השלטון הנאצי, שימש אותו עיצוב של יד המחזיקה נחש בבול ה-30 גרושן (Groschen) שבסדרה האוסטרית, כנגד היהדות, כפי שניתן לראות בבול משמאל מסרביה הכבושה בשנת 1942. בול זה היה חלק מסדרה של ארבעה בולים שהוצאו במסגרת תערוכה נגד הבונים החופשיים. תערוכה זו הייתה למעשה תערוכה אנטישמית, אחת מרבות במהלך שנות השלטון הנאצי.

אגב, עומדת להתקיים תערוכה אנטישמית נוספת "דורבן 2021". האם העולם למד משהו מהתקופה הנאצית? לדעתי האישית המצב בעולם מראה שלא.

נהניתם, ספר לחבריכם, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מהסיפור הבא. אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבא.

תגובות בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com

אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר

מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampandstories.blogspot.com>